

Bazovica, ti predragi si naš dom,
roke slovenske pridne so te dale,
spomin na tebe vedno nosil bom,
ponos kvarnerske lepe si obale.

Slavko Arbiter; «Bazovica»

PRIMORSKA POJE 2007

KAŽIPOT

Mesečnik slovenske skupnosti
na Reki in v PGŽ

Ureja uredniški odbor:

Milan Grlica, Marjana Mirković, Darko Mohar,
Vitomir Vitaz
Podpinjol 43, 51000 Reka, Hrvaška
tel.: 324 321, 215 406, faks: 334- 977

Glavna urednica: Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
tel.: 091 593 6086

Priprava, prevodi in oprema besedil
Marjana Mirković v okviru projekta Si-T

Lektorica
Darka Tepina Podgoršek

Izdajatelji:
Slovenski dom KPD Bazovica,
bazovica@bazovica.hr
Svet slovenske narodne manjšine Reke
Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
vijece-slo.pgz@ri.t-com.hr

ISSN 1845-5034

Oblikovanje:
Branko Lenić

Tisk: Tiskara «Sušak»

Prelom in tehnično urejanje:
Ri-TaCom, Reka

Mesečnik finančno podpirajo:
Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
Mesto Reka, Primorsko-goranska županija

Naklada: 500 izvodov

Na naslovnici: Primorska poje 2007, MePZ KPD
Bazovica, Kulturni dom Postojna.
Foto: Marijana Košuta

Karikatura:Bojan Grlica

SLOVENSKI DOM KPD «BAZOVICA» tajništvo, knjižnica in klubski prostori

torek in četrtek :
12.00 – 14. 00 in 18.00 – 20.00
tel.: + 385 51 324 321,215 406
fax: 334 977

MePZ – vaje ponedeljek:
18.00 – 21.00

Dramska skupina - sreda, po dogovoru
Folklorno-plesna skupina
torek in četrtek: 19.00 – 21.00

Mladinska skupina
druga in četrta sobota ob 16.00

Dop. pouk slovenskega jezika in kulture
ponedeljek, torek in sreda:
18.00 – 21.00

Planinska skupina - torek:
20.00 – 21.30

Svet slovenske narodne manjšine Reke
četrtek: 10.00 – 12.00

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
sreda: 10.00 – 12.00

vijece-slo.pgz@ri.t-com.hr
Hišnica: Marija Darapi, tel.: 337 000

Gostinska ponudba:
Buffet Saratea, tel.: 331 079

Kažipot maj 2007, št. 26
letnik III

Kazalo:

- 3..... Obvestilo
- 3..... Iz arhiva
- 4..... Pisma
- 5..... Tema
- 7..... Dogodki april
- 15... Napoved maj
- 20... Iz drugih društev in svetov
- 22... Novo na knjižnih policah
- 22... Nespregledano
- 24... Aktualno
- 29... Zanimivosti
- 29... Iz slovenske dediščine
- 30... II mednarodno srečanje planincev

EGON: PO DELU

OBVESTILO

Priprave na 60. obletnico društva

Še vedno vabimo vse, ki imajo stare dokumente, fotografije, oglase ali izrezke iz časopisov, ki pričajo o navzočnosti slovenske skupnosti na Reki ali dejavnostih našega društva, da nam jih odstopijo na vpogled. Želeli bi izpopolniti dokumentacijo za arhivsko zbirko in jo predstaviti ob letošnjem jubileju.

Društvo hrvaških študentov v Sloveniji

Študente in starše obveščamo, da je v postopku registracija Društva hrvaških študentov v Sloveniji s kratico DHSS. Med poglavitnimi cilji je, kot je sporočil eden od pobudnikov Saša Ogrizović, najprej organizacija prve pomoči brucem. Nekaj nasvetov jih že čaka na medmrežju, kjer je odprt blog: <http://dhss.blogger.hr/>, nekdanji klub reških študentov Krš pa ima blog na naslovu <http://krsh.blogger.hr/>

M. M.

Tea Tadej: Mladinska skupina

Mladinska skupina vabi vse zainteresirane k sodelovanju in udeležbi na sestankih 12. in 26. maja ob 16. uri, na likovno razstavo članic Ire Petris in Tee Tadej 18. maja (več v napovedi) ter obisku foruma, na katerem so objavljene informacije in dogovori o izletih in drugih srečanjih: <http://www.bazovica.hr/forum/index.php>. Več: www.bazovica.hr/mladinci in po elektronski pošti na naslovu mladinci@bazovica.hr.

Prevod in priredba M. M.

Planinska skupina

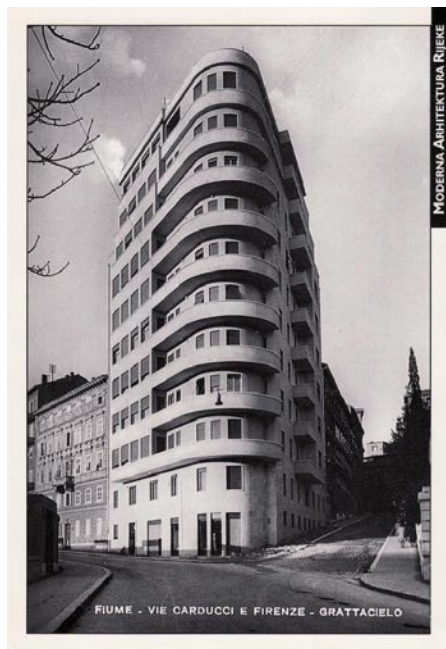
Izlet v Hrvaško zagorje, napovedan za 26. in 27. maj, je zaradi številnih dogajanj v društvu maja in junija preložen za predvidoma leto dni.

IZ ARHIVA

Izlet v Postojno. Slovenski oddelek na reški OŠ Matteotti, š. l. 1951/52.
Arhiv KPD Bazovica.

Tomaž Gržeta
Reški MMSU v Ljubljani

Mali nebotičnik, Raoul Puhali, 1939. Moderna arhitektura Reke, razglednica MMSU.

Reška umetnostna zgodovinarica mag. Daina Glavočič, višja kustosinja reškega Muzeja moderne in sodobne umetnosti je 23. aprila v ljubljanski Mestni galeriji odprla razstavo reške arhitekture historicizma, secesije in moderne. Ob tej priložnosti so bili navzoči tudi predstavniki reških mestnih oblasti, v imenu oddelka za kulturo tudi vodja Ivanka Persić. Razstavljeni panoji z načrti in fotografijami reških stavb so pravzaprav deli treh razstav, ki smo si jih v letih 1996, 1997 in 2001 lahko ogledali v MMSU na Reki. Razstava je za-

nimiv pregled najpomembnejših stavb, ki so nastale v drugi polovici 19. in v prvi polovici 20. stoletja. Tistim, ki bi se radi bolj poglobili v ta čas in njegovo umetnost, pa so na razpolago tudi izčrpni katalogi, ki jih je še vedno mogoče kupiti tudi na Reki. Razstava je bila v prvih dneh precej dobro obiskana, lahko pa tudi rečem, da je njen ogled vzbudil pozitiven odziv tudi pri ljubljanskih študentih umetnostne zgodovine, ki smo si jo ogledali. Vsekakor je lepo videti delček svojega mesta, na katerega smo res lahko ponosni, tudi v Ljubljani.

KD Miklavž na Reki

Predsednica Kulturnega društva Miklavž pri Ormožu Cvetka Kocjan nam je dan po nastopu na Reki poslala naslednje pismo:

Cvetka Kocjan
KD Miklavž pri Ormožu na Reki

V soboto v jutranjih urah smo se odpravili proti Reki, da odigramo komedijo Zadrega iz zadrege, zadrega nad zadrego avtorja Franca Stricherja. Že na izhodu z avtoceste so nas pričakali člani društva Vitomir Vitaz, zakonca Dragica in Drago Rizman in tajnica Marijana Košuta. Z nami so nadaljevali pot, najprej seveda na Trsat, znamenito božjo pot, ki jo je obiskal tudi papež, njegov kip krasi park pred cerkvijo. Poteze obraza so prav takšne, kot da bi se zamišljeno pogovarjal z bogom. Ogledu starega dela Trsata je sledila pot na trdnjavo: pogled na Reko je čaroben, zelena streha gledališča in naprej se blešči son-

ce. Rječina pa že od nekdaj deli mesto na dva dela. Nato v Opatijo v hotel.

Ko smo se ob 18. uri vrnili v društvo, se je nemir naselil v naša srca. Kako bo uspela igra, ali bodo ljudje zadovoljni, nekateri so se spraševali, kaj bomo mi tu delali, saj smo samo vaško amatersko gledališče, Reka pa je mesto, in kaj bo rekel g. Lojze in drugi, ki so za nas pravi profesionalci. Po prvih kadrih komedije in prvem smehu publike smo si oddahnili, ja, tudi naši gostitelji se znajo smejati in so veseli ljudje. Naša predstava je požela kar precej aplavza že med igro, prav tako po njej, pa še pozitivna kritika g. Lojzeta je naredila svoje. Po izmenjavi pozornostnih daril se je pričel pevsko navdahnjeni del, saj smo s seboj pripeljali našo domačo skupino ljudskih pevcev in godcev Porini pa počini. Dobili smo nove prijatelje, med njimi Draga Rizmana, rojenega v našem kraju, a ga prej nismo poznali. Pogovora o starih znancih kar ni hotelo biti konca, seveda pa smo vsi po vrsti preizkušali svoje pevske sposobnosti; ta večer je veljalo samo veselje do petja in ne sam posluš. Vsi smo znali vse, od slovenskih, primorskih, dalmatinskih. Bazovico smo zapustili, ko se je noč prevesila v drugo polovico in mislim, da je tako prav.

Naslednji dan še pohajkovanje po Reki in domov. Obljubili smo si, da se še srečamo, najprej vi pri nas, potem pa mi...

V imenu našega društva bi se rada zahvalila vsem, ki ste nas tako lepo sprejeli, tudi Marijani Košuta, ki nas je prenašala cel dan, hvala.

Za spomin s Trsata.
Foto: Marijana Košuta.

O znanem romarskem središču je govoril poznavalec reške zgodovine in vodja literarne skupine Slavko Arbitar.

Foto: Marijana Košuta.

TEMA

Dr. Vera Kržišnik Bukić Slovenci in slovenstvo na Hrvaškem od nekdaj do danes

Kot smo napovedali v prejšnji številki, objavljamo del povzetka in sklepnih ugotovitev dr. Vere Kržišnik Bukić iz prispevka za zbornik *Slovenci na Hrvaškem*, dediščina in sedanost. Prispevek avtorica končuje s poimenskim seznamom najzaslužnejših Slovencev in Slovenk v preteklosti ter predstavitevijo Slo-

vencev na Hrvaškem kot družbene-
ga pojava v sedanosti.

Predniki Slovencev so se v manjši meri naseljevali v sedanji Hrvaški, zlasti v Istri, že v zgodnjem srednjem veku; pozneje se je etnična meja med slovenskim in hrvaškim etnosom ustalila in se ni več znatneje spreminjala. Številčno največ so se začeli priseljevati v 19. stoletju, ob koncu katerega je bilo – po podatkih popisov prebivalstva v Habsburški monarhiji – na območju današnje Hrvaške vsaj 30.000 Slovencev. V prvi polovici 20. stoletja se je to število povzpelo blizu 50.000, od tedaj pa pada in leta 2001 je bilo število narodnostno samoopredeljenih Slovencev manj kot 14.000. Zmanjševanje tega števila se s strokovnega vidika ni nikoli pripisovalo kakim večjim vrnitvam v Slovenijo, temveč predvsem procesu tihe narodnostne asimilacije v večinski hrvaški narod.

Navzočnost Slovencev na Hrvaškem lahko razdelimo na občasno ali začasno in stalnejšo ali stalno. Tam so opravljali različna sezonska poljedelska, rudarska, gozdarska (Hrvatariji) dela, krošnjarili, trgovali, splavarili. Sicer pa so se doseljevali in se stalneje zaposlovali v razvojem mest na Hrvaškem, in to v mnogih poklicih, tudi sicer značilnih za določen zgodovinski čas – od obrtnikov in delavcev v industriji, gostilničarjev, hišnih pomočnic, pestunjev do uradnikov, učiteljev, zdravnikov, advokatov. Razmeroma veliko jih je bilo vedno med duhovniki ter redovniki in redovnicami. Bili pa so tudi zemljiški lastniki, industrialci, uspešni poslovneži. V 20. stoletju je bilo med njimi že veliko zelo cenje-

nih zdravnikov, profesorjev, znanstvenikov, različnih tehničnih in družboslovnih strokovnjakov, umetnikov, posebej znanih opernih pevcev, glasbenikov, književnikov, prevajalcev, športnikov ... V prispevku so najpomembnejši poimensko navedeni in na kratko predstavljeni.

O Slovincih na Hrvaškem kot o narodnostni skupnosti avtorica govori v povezavi s kulturnim samoorganiziranjem in podaja pregled in opis večine teh slovenskih kulturnih društev.

Slovinci v RH so danes priznana narodna manjšina, društva pa so v zadnjih letih deležna večje finančne podpore iz RS, ki pa jih v pogledu statusa deli na manjšince – tiste v obmejnih županijah in Zagrebu –, in izseljence, ki živijo v bolj oddaljenih krajih in zlasti mestih, kot so Split, Šibenik, Dubrovnik, Zadar in Osijek. Navaja, da "slednji s tem niso ne načelno ne konkretno zadovoljni, saj so primerjalno materialno prikrajšani, kar vse ne more ugodno vplivati na pogoje obstanka Slovencev na Hrvaškem kot celote." V prispevku je poudarjena tudi potreba permanentnega in dolgoročnega raziskovanja tematike Slovencev na Hrvaškem kot pomembnega vzvoda njihove samozavesti v sodobnih okoliščinah.

Glede na omenjeni aktualni temi, kot sta različen status in potreba permanentnega in dolgoročnega raziskovanja tematike Slovencev na Hrvaškem, urednica predlaga, da o tem čim prej steče razprava v društvih in svetih, vse zainteresirane pa vabi, da za objavo v Kažipotu pošljejo svoje mnenje in predloge.

DOGODKI APRIL

2. april Filodrammatica Ex Tempore

Na 8. prireditvi Ex Tempore v organizaciji reške Krajevne skupnosti Kantrida in umetniške galerije L'art ter oddelkom za kulturo mesta Reka je tudi letos sodeloval Karlo Dragan D. Došen, lanski dobitnik prve nagrade v kategoriji odraslih. Tokrat je na tem področju zmagala Ivana Savić, na slovesni podelitvi nagrad v dvorani Filodrammatice pa so poleg razstave med drugim prikazali tudi Došenov film V gibanju, posnet v okolju industrijskih obratov v rafineriji Ina na Reki in s plesalko Milo Čuljak, ki je tudi avtorica koreografije.

M. M.

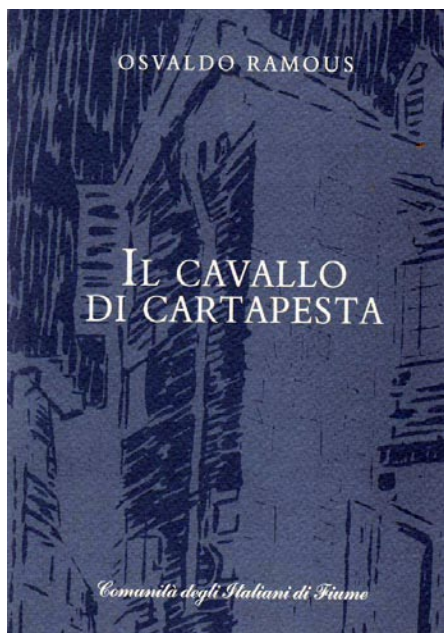

V gibanju, katalog za Ex Tempore.

4. april Palazzo Modello, Reka Oswaldo Ramous, Konj iz gipsa (Il cavallo di cartapesta) Predstavitev knjige

V dvorani Skupnosti Italijanov je Gianna Mazieri Sanković predstavila knjigo *Il cavallo di cartapesta* Oswalda Ramousa (1905–1981),

ustvarjalca slovenskega rodu (njegov oče Adolf Ramovš, mehanik, je bil po rodu iz Ljubljane), ki je v obdobju med prvo in drugo svetovno vojno deloval v italijanskem kulturnem krogu, enako kot Francesco Drenig in Antonio Widmar, prav tako slovenskih korenin. Ramous je bil znan kot izvrsten prevajalec, pesnik, romanopisec, dramatik, novinar in esejist. Po drugi svetovni vojni je ostal na Reki in bil med ustanovitelji Narodnega gledališča leta 1946, predvsem pa italijanske drame kot manjšinske gledališke skupine, v kateri je bil prvi tajnik, zatem pa ravnatelj.

Oswaldo Ramous, *Il cavallo di cartapesta*, naslovnica. Foto. M. M.

V počastitev Oswalda Ramousa, verjetno največjega italijanskega pesnika na Reki, kot velja danes,

pa je 20. aprila v istih prostorih potekala tudi predstava z naslovom Intervju z Ramousom, recital z glasbeno projekcijo. Sprva je bila zamišljena kot recital v počastitev 100. obletnice njegovega rojstva leta 2005, a je postopoma prerasla v pravo odrsko dejanje. Dveletni zamudi pri predstavitvi pa botrujejo težave z rokopisi, ki so bili na voljo kot skoraj edino gradivo, pravi avtorica teksta, režiserka in igralka Elvia Nacinovich.

M. M.

Dogodek v dvorani Skupnosti Italijanov je bil, kot navadno, dobro obiskan.

Foto: M. M.

5. april Darko Mohar Izlet na Vremščico

Pomlad pod Vremščico.

Foto: D. M.

Vzpon na Vremščico, greben med Divačo in Pivko, nam pred dvema letoma ni uspel. Močno deževje in ostra burja nam nista dovolila pomoliti nosu iz hiše. Zato smo ga letos znova uvrstili v program. Vreme nam je bilo naklonjeno, vzpon iz Senožeč je potekal po sončnem in malce pretoplem dnevu. Tudi za fotografiranje je bilo vreme „preveč dobro“; ves dan ni bilo na nebu niti enega oblaka, ki bi popestril posnetek.

Vareje, v ozadju Vremščica.

Foto: D. M.

Najvišji vrh grebena je Velika Vremščica, ki ji pravijo tudi Vrbanov vrh ali Gora svetega Urbana. Visoka je nekaj nad tisoč metrov. Pristop iz Senožeč ni strm, je pa kar dolg. Čeprav v literaturi piše, da traja uro in pol, je v Senožečah pisalo uro in petinštirideset minut, hodili pa smo več kot dve uri. Od trenutka, ko izstopite iz gozda, pa se odpre izreden razgled, ki poplaha ves trud. Poseben aplavz je pobral kolesarski par, ki je kar iz doline prikolesaril do samega vrha. Žal sirarna ni delala, tako da se nismo mogli okrepcati, a so planinci zamujeno nadoknadili pozneje, pri družini Grlica na Varejah.

Pa še nekaj je manjkalo: bilo je pre-zgodaj za občudovanje rož, predvsem potonik, ki jih je, kot pravijo, v poznem maju in poleti tukaj zelo veliko. Pomanjkanje rož pa so nadoknadile cvetoče češnje, ki so pokrajino obarvale v eno samo belo preprogo.

Vsekakor bodo sončne, tople in mile primorske gore tudi v naslednjih letih cilj naših izletov.

Na vrhu, posebej za Kažipot.

Foto: D. M.

9.–19. april:

Baška

Kiparska delavnica

V Baški na otoku Krku se je začela prva kiparska delavnica, ki jo organizira tamkajšnje društvo Sinjali. Sodelovali so mladi kiparji, študenti likovnih akademij iz Ljubljane in Zagreba pod vodstvom mentorja, znanega akademskega kiparja Ljuba De Karine. V okviru projekta predstavitve glagolice in znamenitosti doline so iz krškega kamna klesali črke, ki bodo postavljene na številnih krajih v dolini Baške kot del Glagoljaške poti Baške. Prva črka A, monolit iz istrskega kamna, visok 6 metrov, ki jo je izdelal sam De Karina, od decembra lani že stoji na hribu Treskavac pri vhodu v dolino.

V krajšem programu ob začetku delavnice je bila predstavljena podoba Glagoljaške poti Baške, Darko Žubrinić pa je v krajšem predavanju predstavil hrvaško glagolico v okviru evropske kulture. D. M.

Mladi umetniki z mentorjem in županom Baške, kiparjem Ljubom De Karino in dr.

Milivojem Dujmovićem. Foto: D. M.

12. april

Galerija Raj, Atelje Došen

Prva obletnica

V novo leto z novo in dobro obiskano razstavo: Rajko Đedović, Brez naslova.

Galerija Raj in Atelje Došen sta prvo leto delovanja končala z impresivnim številom organiziranih dogodkov in razstav. Zvrstilo se je 20 razstav in več zanimivih večerov, navadno dobro obiskanih. Lastnik galerijskih prostorov Karlo

Dragan D. Došen je ob tem pohvalno ocenil odločitev mesta Reka, ki je umetnikom dalo v uporabo prostore nekdanje vojašnice, iz katerih je nastala Ulica ateljejev, novo prizorišče kulturnih dogajanj v nastajajočem univerzitetnem središču na Trsatu.

M. M.

14. april: Primorska poje MePZ Bazovica, KD Postojna

Vsi so si enotni: vsako srečanje Primorska poje je pravi praznik.
Foto: Marijana Košuta.

Priljubljena pevska revija Primorska poje je bila letos posvečena pomembnemu jubileju – 60. obletnici pridružitve Primorske Sloveniji. Naj ob tem opozorim na obilico izredno zanimivega branja, ki ga na to temo ponuja publikacija Primorskih novic, Zbornik Primorske – 50 let. Čeprav je izšel pred desetimi leti, je še vedno aktualen. Slovenskemu domu na Reki ga je 20. marca med obiskom predstavitve knjige Fluminensia Slovenica med drugim podarila muzejska svetovalka v piranskem Pomorskem

muzeju Sergej Mašera mag. Nadja Terčon, za kar se ji iskreno zahvaljujemo.

Znano primorsko odprtost vsako leto odraža tudi revija Primorska poje, katere organizatorji so k sodelovanju v zadnjih letih – poleg MePZ KPD Bazovica – povabili tudi MePZ KPD Slovenski dom iz Zagreba (vodi ga Franc Kene), splitski MePZ SKD Triglav (zborovodja Tatjana Kurajica) in lani še ŽePZ SKD dr. France Prešeren iz Šibenika (zborovodja Ana Grubić). Na srečanjih, ki že 38 let pomenijo tudi svojevrstno uresničitev prizadevanj za skupni slovenski kulturni prostor, za Slovence na Hrvaškem pa so vsakič pravi praznik, so bili doslej navezani številni in dragoceni stiki, ki so pomembno prispevali k našemu ohranjanju zborovskega petja in slovenske kulturne dediščine nasploh.

V letošnji spremljajoči programski knjižici PP je kot zbor jubilan – poleg vokalnega kvarteta Bratov Boštjančič iz Harij pri Ilirski Bistrici, ki slavi 50 let, prisluhnili pa smo mu tudi v dvorani Slovenskega doma na Reki ob letošnjem kulturnem prazniku – na prvem mestu omenjen MePZ KPD Bazovica, ki letos, skupaj z društvom, praznuje 60 let delovanja.

M. M.

Tudi tokrat je prispevek o nastopu poslala predsednica zbora Dragica Rizman.

Dragica Rizman: Primorska poje Posvečena 60. obletnici pridružitve Primorske k matični domovini

Tudi letos smo bili na prireditvi Primorska poje, na kateri smo redno navzoči že od leta 1973; manjkali

smo samo enkrat. Ponosni smo na sodelovanje na tem pomembnem dogodku, ki nas povezuje z našo domovino Slovenijo.

Čeprav smo vsako leto starejši, se trudimo ter z entuziazmom in vajami ustvarjamo, upamo, dobre rezultate. Za dober vtis pa se moramo tokrat – koncert smo imeli v Kulturnem domu v Postojni – zahvaliti tudi skupini Sklad, ki je s svojimi ubranimi glasovi popestrila naš nastop. Verjamem pa, da tega ne bi dosegli brez dobro vodeče roke našega požrtvovalnega maestra Franja Bravdice, ki živi za lepo in iz srca zapeto pesem. Ta revija nas napaja iz ljubezni do pevske kulture, ki jo vsakdo od nas občuti na svoj način, in prav res zbližuje ljudi, razvija nova in utrjuje stara prijateljstva.

Letos smo zapeli pesmi: Strunam (Davorin Jenko, France Prešeren), Ave Maria (Ivan Zajc, sakralno besedilo), Planinska (Anton Foerster, Ivan Resman) in Majska noč (Matija Tomc, Ivan Trinko). Sodeč po navdušenem in dolgotrajnem ploskanju, smo pri občinstvu napravili dober vtis, tako glasovno kot melodiozno. Primorska poje ni revija tekmovalnega značaja in se lahko pevci sami ocenimo. Z nami je ta večer nastopilo še šest zborov. Poslušali smo tudi njihov repertoar in nastop primerjali z našim. Če na kratko povzamem, smo bili zelo zadovoljni.

Po končani prireditvi so se pevci vseh zborov zbrali v dijaškem domu v Postojni. Tam so nas pogostili z dobro večerjo, grlo pa smo si okrepili in zmočili z dobro kapljico.

Ob lepem sončnem dnevu in po uspešnem nastopu smo se srečno vrnili domov.

Želimo si, da bi bilo tudi naslednje leto enako uspešno, predvsem pa, da bi zbor pomladili z mlajšo generacijo, da ljubezen do petja ne bi usahnila in da bi obenem ohranili jezik, ta del naše identitete in kulturne dediščine nasploh.

Nastopu naproti.

Foto: Marijana Košuta.

7. april Galerija sv. Juraj, Trsat Vida Grbac, razstava

Vida Grbac, Sončnice. Foto: <http://www.geocities.com/vidagrbc/index.html>

V okviru prireditve Dnevi Trsata so v nedavno odprtih galerijskih prostorih odprli priložnostno likovno razstavo dolgoletne članice KPD Bazovica Vide Grbac. Predstavila se je z novejšimi slikami v olju na platnu. O umetnici je spregovorila Nataša Petešić, ki je dogodek tudi popestrila z recitacijami. M. M.

21. april
Slovenski dom KPD Bazovica
Zadrega iz zadreg, zadrega nad zadrego
KD Miklavž pri Ormožu

Gostje na odru...

Gledališka skupina Gledališki list KD Miklavž pri Ormožu, s katero so se člani Bazovice spoznali med obiskom v Gaberkah, bo prav gotovo še prejela povabilo na gostovanje v Slovenskem domu na Reki. Komedija Zadrega iz zadreg, zadrega nad zadrego – na besedilo Franca Stricherja jo je režirala Cvetka Koc-

jan, tudi nosilka ene osrednjih vlog –, je prav navdušila dvorano, ki tokrat za spremembo ni bila polna, toda dobrih 60 obiskovalcev, med katerimi je bilo precej mladih obrazov, se je imenitno zabavalo, nastopajoče nagradilo z zasluženim in dolgotrajnim ploskanjem, med poznejšim druženjem pa jim izreklo tudi številne pohvale. Za uspešen nastop se je gostom zahvalil in jim čestital tudi predsednik KPD Bazovica Vitomir Vitaz ter jim v spomin na prvo srečanje podaril monografijo o Reki in knjigo Fluminensia Slovenica dr. Irvina Lukežiča. M. M.

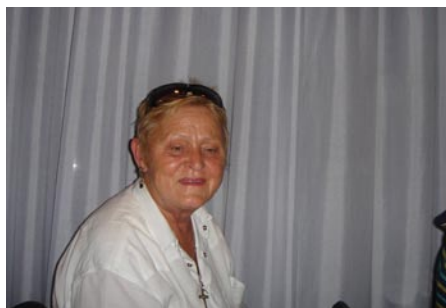
...in sproščen smeh v dvorani.

Foto M. M.

Vitomir Vitaz: Sodeč po aplavzu, vas moramo kmalu znova povabiti!

Foto: M. M.

Med obiskovalci tudi rojakinja Magdalena Silahić, pesnica in slikarka iz Moščenic.

Foto: M. M.

21.–22. april

Darko Mohar: RAF, Reka

Tudi drugi RAF (Rijeka Adventure Festival), festival „adrenalinskih“ športov, je bil močno obarvan s slovensko udeležbo. Na pustolovski dirki KI Challenge 2007 sta zmagala Slovenca Tilen Potočnik in Matej Špeh. Dirka je trajala neprekinjeno 27 ur in v tem času so udeleženci morali preteči, prekolesariti in preveslati 157 kilometrov gorske pokrajine v okolici Reke, start in cilj pa sta bila na reškem Trgu 111. brigade Hrvaške vojske.

Poleg številnih dogajanj na prostem se je v večernih urah v dvorani HKD na Sušaku zvrstilo več predavanj. Prvo, o solo vzponu na 8201 metrov visok Čo Oju v Himalaji, šesti najvišji vrh na svetu, je predstavil svetovno znani slovenski alpinist Pavle Kozjek. Vzpon na več kot 2000 metrov visoko jugozahodno steno je opravil v 14 urah in za ta dosežek prejel prestižno nagrado Zlati cepin, ki jo podeljujejo vrhunski alpinisti, zbrani v skupini Groupe de haute montagne (GHM) in revija Montagnes Magazine. Po-

leg tega je s te odprave postal svetovno znan po posnetkih incidenta, ko so kitajski vojaki na sedlu Nangpa La nad baznim taborom ustrelili tri tibetanske prebežnike. Upajmo, da bomo Pavleta Kozjeka kmalu lahko predstavili tudi članom KPD Bazovica.

Na drugem predavanju so hrvaški predstavniki base jumper predstavili svojo dejavnost – skakanje s padalom z nebotičnikov, dvigal, stolpov ali drugih visokih objektov, skratka šport, s katerim se na Hrvaškem ukvarja le nekaj ljudi.

Pri filmih, napovedanih za naslednji dan, Smučanje s sedmih vrhov in Manaslu, konec poti Nejca Zaplotnika, pri katerih je sodeloval znani hrvaški alpinist Stipe Božič, se je organizatorjem malo zataknilo. Stipe Božič ni mogel priti na Reko, drugega filma pa zaradi tehnične napake niso mogli predvajati. Avtor tega je Viki Grošelj, film pa govori o tragični smrti enega najboljših slovenskih alpinistov vseh časov, Nejca Zaplotnika, osvajačca treh osemtisočakov. Zaplotnik se je leta 1983 smrtno ponesrečil pod ledenim plazom, ki je zgrmel z južne stene Manasluja v Himalaji. Film Smučanje s sedmih vrhov predstavlja znanega slovenskega ekstremnega smučarja in alpinista Davorja Karničarja, ki se je edini na svetu na smučeh spustil z najvišjih vrhov vseh celin: Elbrusa (5.642 m, Evropa), Mt. Wilsona (4.897 m, Antartika), Denalija (6.193 m, Severna Amerika), Mount Kosciuszko (2.230 m, Avstralija), Aconcagua (6.969 m, Južna Amerika), Kilimandžara (5.894 m, Afrika) in seveda najvišjega vrha na svetu,

8.850 metrov visokega Mt. Everesta. Žal niti Davor ni bil navzoč pri projekciji filma, upajmo pa, da ga bomo imeli priložnost videti v našem društvu. D. M.

Zmagovalca Tilen Potočnik in Matej Špeh.
Foto: Novi list.

22. april Darko Mohar: Platak 2. srečanje planincev treh dežel

Počitek na Snežniku.
Foto: D. M.

Srečanje planincev treh dežel, ki se ga poleg nas udeležujejo planinci iz SPD Trst iz Trsta, Športnega društva Sloga iz Bazovice, Smučarskega kluba Devin iz Nabrežine in PD Snežnik iz Ilirske Bistrice, je letos v naši organizaciji potekalo na Platku, znanem reškem športnem in smučarskem središču. Udeležilo se ga je okrog devetdeset planincev, ki so se najprej v dveh skupinah povzpeli na Snježnik, potem pa

so ob druženju v domu na Platku izmenjali planinske izkušnje, skleпали nova poznanstva in se dogovarjali o nadaljnjem sodelovanju. Krepitev slovenske zavesti, iskanje poti za sodelovanje Slovencev iz zamejstva s tistimi v matični deželi ter prijateljsko sodelovanje z večinskimi narodom v okolju, iz katerega prihajajo, je osnovna zamisel teh srečanj. Korist so letos spoznali tudi v matični deželi, tako da sta se srečanja letos udeležila podpredsednik Planinske zveze Slovenije Stane Gašparič in sekretar Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Rudi Merljak, navzoči pa so bili tudi predstavniki planinskih društev z Reke in Opatije (PD Kamenjak, PD Platak in PD Opatija), s katerimi redno sodelujemo, in člani SKD Snežnik iz Lovrana. Za dobro razpoloženje sta skrbela harmonikarja Feruccio in Janko. Pri organizaciji so zelo pridno sodelovali vsi aktivni člani planinske skupine, tako da je bila brezhibna, k temu pa je pripomoglo tudi izredno lepo vreme. Na koncu smo se razšli z željo po snidenju čez leto dni.

22. april, 20.00 Atelje Došen Kampus fest 1

V okviru dneva planeta Zemlja bodo predvajani filmi Karla Dragana D. Došena V gibanju (U pokretu), posnet v obratih reške rafinerije Ina in z nastopom plesalke in koreografinje Mile Čuljak, poleg tega pa še lani nagrajena Zakuska 1 (Domjenak 1), Pot rdeče vrtnice (Put crvene ruže), posnet med vinogradi v Istri, in Kraljica Zemlje, posnet na ta dan pred dvema letoma na reškem Korzu. M. M.

NAPOVED MAJ

2. maj, 20.00
Slovenski dom KPD Bazovica
Jezerško 2007
Predstavitve tabora

Člana mladinske in planinske skupine Andrej Grlica in Damjan Pipan bosta predstavila letošnji mladinski gorniški tabor Jezerško 2007, posredovala biltene in prijavnice. Več o taboru na strani 27.

3. maj, 18.00
Slovenski dom KPD Bazovica
Struktura in položaj Slovencev na Hrvaškem

Mag. Katarina Pajnič bo, kot je obljubila med pripravo naloge, predstavila magistrsko delo, posvečeno problematiki strukture in položaja Slovencev na Hrvaškem, posebej na območju Primorsko-goranske županije. Med drugim bo izpostavila dilemo o statusu, izseljenki in avtohtoni manjšinski skupnosti ter spregovorila o procesih, kot so pravno varstvo manjšin, asimilacija, mešani zakoni in identiteta. Gradivo je avtorica zbrala z analizo popisov prebivalstva in na terenu.

Predstavitve bo potekala tudi v društvih v Zadru, Šibeniku, Splitu in Dubrovniku. M. M.

3. maj, 18.00
KS Draga
Vida Grbac, razstava

Dolgoletna članica KPD Bazovica slikarka Vida Grbac bo del svojega bogatega opusa samostojno predstavila v razstavnih prostorih Krajevne skupnosti Draga. M. M.

Vida Grbac, Oljke. Foto: <http://www.geocities.com/vidagrbc/index.html>

3. maj
Festival malih odrov 2007
HKD na Sušaku

Na Festivalu malih odrov, ki traja od 29. aprila do 6. maja, se bo zvrstilo deset predstav iz Hrvaške, Slovenije, Srbije, Madžarske, Italije, Letonije in Finske. O nagradah bo odločala žirija, v kateri je tudi Meta Hočevar, slovenska ustvarjalka bogatega scenografskega in režiserskega opusa, ki je bil lani predstavljen v monografskem katalogu z naslovom Prostor igre 1972-2005.

3. maja bo na programu predstava Slovenskega mladinskega gledališča z naslovom Fragile, na besedilo Tene Štivičić in v režiji Matjaža Pograjca. M. M.

5. maj, 11.00:
Slovenski dom KPD Bazovica
Bralne urice

Znova bodo stekle bralne urice v organizaciji Sveta slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije in pod vodstvom Jasne Zazijal Marušić. Tokrat se bodo najmlajši pripravljali za sodelova-

nje v oddaji Koncert iz naših krajev, ki bo v dvorani društva potekal 12. maja ob 20.00.

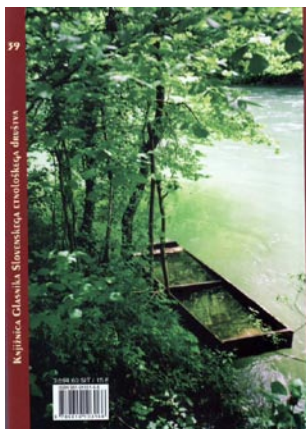
M. M.

5. maj

Planinska skupina KPD Bazovica Izlet na izvir Kolpe

Izvir Kolpe je eden najlepših izvirov rek na Hrvaškem. S treh strani s strmimi skalami obkroženo jezero izredno lepe zelene barve je pogost cilj obiskovalcev Gorskega kotarja. Izlet bo organiziran z avtobusom; hoje bo približno za štiri do pet ur, vmes pa si bomo ogledali še kakšno zanimivost in seveda obiskali eno od turističnih kmetij.

D. M.

Kopla, ovitek zbornika Slovinci na Hrvaškem, dediščina in sedanost.

Foto: Zdenko Huzjan.

7. maj, 19.00

Mestna hiša, Čabar Predstavitve slovenskega manjšinskega sveta

Svet slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije bo v sodelovanju z mestnimi oblastmi predstavil možnosti za ustanovitev sveta v Čabru, cilje svojega delo-

vanja ter mesečnik Kažipot in brošuro o Radetu Pregarcu. Predstavitve bo potekala v sejni dvorani Mestne hiše.

Po podatkih ljudskega štetja (2001) živi v Čabru 79 pripadnikov slovenske narodne manjšine oz. 1,80% celotnega prebivalstva, kar po ustavnem zakonu o pravicah narodnih manjšin zagotavlja zakonsko podlago za ustanovitev sveta na ravni mesta.

M. M.

8. maj, 19.00

Multimedijski center, Klana Predstavitve slovenskega manjšinskega sveta

Svet slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije bo v sodelovanju z občinskimi oblastmi predstavil možnosti za ustanovitev sveta tudi v Klani. Srečanje bo potekalo v Multimedijskem centru.

Po podatkih ljudskega štetja (2001) živi v občini Klana 41 pripadnikov slovenske narodne manjšine oz. 2,12% celotnega prebivalstva, kar zagotavlja pravico do ustanovitve sveta na ravni občine.

M. M.

10. maj, 9.00

Slovenski dom KPD Bazovica FHŠ UP, Koper

Skupina študentov kopske fakultete za humanistične študije bo v okviru predmeta Sociolingvistika organizirala dvodnevno strokovno ekskurzijo na Hrvaško. Seznanili se bodo s položajem in organiziranostjo Slovencev na Hrvaškem, po srečanju v Slovenskem domu v Zagrebu bodo obiskali tudi KPD Bazovica.

M. M.

12. maj, 20.00
Slovenski dom KPD Bazovica
Koncert iz naših krajev
Radio Slovenija I

Koncert iz naših krajev je ena najstarejših javnih oddaj Radia Slovenija. V Razvedrilnem programu jo pripravljajo že 40 let, na sporedu pa je enkrat mesečno, in sicer vsako tretjo soboto od 20.00 do 21.30 na 1. programu Radia Slovenija. Oddaja vedno poteka v enem od slovenskih krajev, pogosto na podeželju, kjer ni prav veliko drugih prireditev. Ob poslušanju domače glasbe, ljudskih in zborovskih pesmi imajo domačini tudi priložnost predstaviti zgodovino svojega kraja in današnji utrip, spomnijo pa se tudi pomembnih dogodkov, starih obrti in drugih zanimivosti, ki zaznamujejo kraj, kjer poteka oddaja.

Kot je med dogovorom za oddajo povedal voditelj Janez Dolinar, znani napovedovalski glas Radia Slovenija, ki oddajo zadnja leta tudi uredniško pripravlja, bo uradno praznovanje 40. obletnice oddaje potekalo 15. junija letos v Poletnem gledališču na Studencu pri Domžalah, RA in TV Slovenija pa bosta ob tem posnela 150-minutno oddajo (na slovesnost je povabljen tudi klapa Sklad). V mesecih pred praznovanjem pa so se v Razvedrilnem programu odločili, da bodo z oddajo obiskali tudi rojake v zamejstvu – v Avstriji, Italiji, na Madžarskem in Hrvaškem – in simbolno objeli našo Slovenijo. Koncert iz naših krajev bo na Hrvaškem posnet v Slovenskem domu KPD Bazovica na Reki. V uro in pol dolgem programu se bodo predstavili ansambel Veseli svatje in Vese-

le Štajerke ter klapa Sklad, MePZ KPD Bazovica, ki ga vodi Franjo Bravdica, igravec Alojz Usenik in otroci z bralnih uric (David Čarapina, Arian Skoki in Ira Stojanović). O društvu bo spregovoril predsednik Vitomir Vitaz, o organiziranosti slovenske skupnosti na Hrvaškem pa urednica Kažipota.

M. M.

Vitomir Vitaz in Janez Dolinar med dogovorom. Foto: M. M.

12. maj
Baška, otok Krk
Črna ovca

Letošnja prireditev Črna ovca, s katero želijo domačini ohraniti spomin na način vzreje ovac in s tem povezane običaje, bo že druga po vrsti in organizatorji upajo, da bo kljub težavam postala tradicionalna. Planinska skupina KPD Bazovica je tudi letošnji poziv sprejela z navdušenjem. Organizatorji nas bodo s številnimi planinci in drugimi turisti vodili na dobrih štiristo metrov visoko planoto nad krajem Batomalj. Tam bo potekala slovesnost ob obnovitvi mrgarja na Lipici. Mrgarji so v tehniki suhozida ograjeni prostori, katerih osrednji del se imenuje sali. Ta je bil sprva namenjen zbiranju vse črede ovac,

ki se prosto pasejo na tej planoti; ovce se po oznakah lastnikov pozneje loči v posamezne stranske prostore, imenovane mrgari. V njih ovce strižejo, molzejo in opravljajo druga dela. Mrgarji imajo s ptičje perspektive podobo ogromnih kamnitih cvetov. Način gradnje mrgarjev iz suhozida poleg Krka poznajo samo še ponekod na Islandiji in Irskem. Po končani planinski turi se bomo pridružili spremljanju različnih prireditev v zvezi z ovčje-rejo.

D. M.

12. maj

**Galerija Raj, Atelje Došen
M 12, razstava**

V galeriji se bo tokrat predstavila skupina dvanajstih mladih avtoric. Dela bodo na ogled do 25. maja.

18. maj, 19.00:

**Slovenski dom KPD Bazovica
Ira Petris, Tea Tadej
Poteze na papirju, razstava**

Članici mladinske skupine društva Ira Petris in Tea Tadej se bosta po letu dni znova predstavili. Razstavo sta naslovili Poteze na papirju, v napovedi pa poudarjata, da gre za predstavitev del in skic, ustvarjenih v prvem letu študija na akademiji za uporabne umetnosti na Reki, s katerimi želita nakazati širino znanja in možnosti, ki jih imata kot umetnici v razvoju.

M. M.

19. maj

**PD Kamenjak, Reka
Izlet na Golico**

Reško planinsko društvo Kamenjak znova organizira izlet v Slovenijo, tokrat na Golico, znano po narcis-

sah, prelepem pomladnem cvetju, ki se imenuje tudi ključavnica. S pozivom Ključavnice se odklepajo je turistično društvo Golica ljubitelje narave povabilo na slovesnost ob prazniku narcis 5. maja na Planini pod Golico.

M. M.

24. maj

**Knjižnica Makse Samsa
Ilirska Bistrica
Fluminensia Slovenica**

Knjiga o reško-slovenskih vezeh od srednjega veka do 20. stoletje, ki je nedavno izšla na Reki, njen sozaložnik pa je Slovenski dom KPD Bazovica na Reki, bo predstavljena tudi v Ilirski Bistrici.

Organizator je Društvo za krajevno zgodovino in kulturo, v sodelovanju s knjižnico in podružnico javnega sklada za kulturne dejavnosti RS, o knjigi pa bosta predvidoma spregovorila avtor dr. Irvin Lukežič in urednica založbe ICR (Izdavaški centar Rijeka).

M. M.

Knjižnica Makse Samsa.
Foto: <http://www.i-bi.sik.si/>

Knjižnica Makse Samsa

Svoje kulturno poslanstvo je začela že leta 1950 v okviru kulturno-umetniškega društva Svoboda, deset let pozneje je postala Ljudska knjižnica, leta 1964 pa Matična knjižnica za celotno občinsko območje. Z vselitvijo v Sketovo hišo leta 1982 se je knjižnica poimenovala po pesnici Maksu Samsu.

Maksa Samsa

“Živela sem za pesem,
pa lahko v culi nesem,
kar ona mi je dala!
Ko v grobu bom ležala,
naj njen spomin ostane,
opeva srčne rane.”

Maksa Samsa se je rodila 12. oktobra 1904 v vasi Dolnji Zemon pri Ilirski Bistrici. Oče Andrej je imel mlin in žago v idiličnem okolju ob Veliki vodi. V družini je bilo rojenih deset otrok, Maksa je bila po vrsti peti otrok. Osemrazredno osnovno šolo je obiskovala v bližnjem Trnovem, v Ljubljani je končala dva letnika učiteljsišča, tretji in četrti letnik pa v Tolminu, kjer je leta 1923 diplomirala. Kot učiteljica je službovala v Harijah pri Ilirski Bistrici, na Jezerskem in v Rovtah nad Logatcem. Zaradi bolehnosti je pustila službo in se vrnila v svoj rojstni kraj. Umrla je 18. marca 1971.

Njene pesmi so objavljale mnoge revije in časopisi: Ženski svet, Novi rod, Mladika, Zvonček, Naš glas, Ljubljanski zvon, Gruda, Odmevi slovanskega sveta, Jutro in drugi. Leta 1934 je izšla v Trstu samostojna zbirka Nekaj pesmi. Naslednja zbirka, Bleščeče prevare, je izšla leta 1964 v Ilirski Bistrici, druga dopolnjena izdaja pa leta 1983. Ob otvoritvi nove knjižnice in ob trideseti obletnici njene smrti je izšla zbirka vseh objavljenih pesmi z naslovom Živela sem za pesem. Leta 2004 ob 100. obletnici rojstva pesnice so izšle uglasbene pesmi Makse Samsa skladatelja Bojana Glavine Živela sem za pesem. Več na spletni strani <http://www.i-bi.sik.si/maksa.htm>

M. M.

Maksa Samsa.

Foto: <http://www.i-bi.sik.si/maksa.htm>

25. maj **Slovenski dom KPD Bazovica** **Pomladi naproti, kulturni večer**

V dvorani bo tudi letos potekala prireditev z naslovom Pomladi naproti, v veselem vzdušju in s programom v razvedrilnem tonu. Sodelovali bodo člani vseh skupin: mešanega pevskega zbora, dramske in plesne skupine ter mladinci in planinci.

M. M.

25. maj **Galerija raj, Atelje Došen** **Marijan Mirt, kiparska delavnica**

Karlo Dragan D. Došen bo v sodelovanju s kiparjem Marijanom Mirtom – njegova dela smo si v KPD Bazovica ogledali lani, po razstavi v Pulju - organiziral dvodnevno kiparsko delavnico. 27. maja pa bo v galeriji potekal kulturni večer z naslovom Pod topolom.

12.–14. april
SKD Istra, Pulj
Znova Slovenski dnevi

Po večletnem premoru so aprila letos v Pulju znova potekali Dnevi slovenske kulture. V podjetno organizacijo se je ambiciozno podalo SKD Pulj in za to priložnost pripravilo zanimiv in razvejan program. Na otvoritvenem večeru v Istrskem narodnem gledališču so gostje iz Slovenije uprizorili predstavo Molière v režiji Barbare Novakovič Kolenc ter koprodukciji z avtorji Muzeum. S pesmijo in plesom se je prireditev nadaljevala v petek: večer v dvorani društva italijanske narodne manjšine je poleg domačega pevskega zbora MePZ Istra pod vodstvom Paole Stermotič izpolnil predvsem nastop gostov iz Ljubljane, folklorne skupine Emona. Ta se je v sobotno dopoldne zavrtela še na Narodnem trgu poleg tržnice in se tako predstavila tudi drugim prebivalcem Pulja. Nastopa se je udeležil tudi slovenski veleposlanik na Hrvaškem dr. Milan Orožen Adamič. V pozdravnih besedah ob tej priložnosti je med drugim dejal, da se slovenska manjšina na Hrvaškem ne spopada z večjimi težavami; omenil je povezanost obeh narodov in zgodovinski interes reševanja medsebojnih odnosov med državama. Podobno sporočilo, v duhu prijateljstva in razumevanja, je ponovil tudi pozneje v društvu, pri odprtju razstave slik z naslovom Spomini. Zvečer pa je v frančiškanski cerkvi potekal glasbeni program v organizaciji Glasbene matice iz Ljubljane. Študenti ljubljanske glasbene akademije so

predstavili dela Saše Šantla, program iz ciklusa Glasba iz pozabe in tako sklenili prireditev, s katero želi društvo Istra mesto seznaniti s slovensko kulturo in mu jo približati, kot pravi predsednica Klavdija Velimirovič. Dober odziv in udeležba številnih gostov iz Ljubljane in Zagreba ter predstavnikov mestnih in županijskih oblasti pa sta potrdila, da so na pravi poti, na katero bodo v prihodnje, kot je napovedala Velimirovičeva, kot sopotnika povabili društvo Labin.

Ob tem naj omenim podatek iz knjige Fluminensia Slovenica avtorja dr. Irvina Lukežiča, da je Saša Šantel (1883–1945), slovenski slikar, grafik, ilustrator, pisec člankov strokovne vsebine in glasbenik, leto dni (1918/19) kot profesor služboval tudi na realni gimnaziji na Sušaku, kamor je prišel iz Pazina, potem ko so nove italijanske okupacijske oblasti ukinile hrvaško gimnazijo, na kateri je predaval vrsto let. Po odhodu z Reke se je zaposlil v Državni obrtni šoli v Ljubljani. Obširen članek o njem je objavljen tudi v letošnjem istrskem koledarju Jurina in Franina.

Šantlovi, razstava **Avgusta Šantel ml. , Spomini** **Avgusta st., Henrika in Saša**

Do 15. maja bodo na ogled dela slikarke Avguste Šantel ml. (1876–1968), ki je v Pulju živela in ustvarjala v začetku minulega stoletja, na slikah pa so med drugim podobe mesta in družinski potreti. Gre za prvo večjo samostojno razstavo z gradivom iz zapuščine avtorice, ki jo je poklicna pot za leto dni pripeljala tudi na Reko (1918/19). Kot v katalogu med drugim piše Igor

Longyka, je tam poučevala na ženskem liceju na Sušaku. Razstava pa je iz družinskega arhiva predstavila tudi dela brata Saše (1883–1945) in sestre Henrike (1874–1940) ter matere Avguste st. (1852–1935).

Avgusta Šantel ml., Lovran, akvarel, 1955. Iz kataloga.

AVGUSTA ŠANTEL-MLAJŠA (1878 - 1968)

Slovenska slikarka, grafičarka in violinistka

Avgusta Šantel ml., rojena v Gorici 21. julija 1878 in umrla v Ljubljani 2. decembra 1968, je renasvado dolgo življenje za aktivno delovanje borovala, da je v zadnjem življenjskem obdobju postala neustrašna slovenskih slikarjev. Po letu 1945 je bila tudi znanja ženska pomembna članica slovenske slikarske družine. Šantel: To so sestavljeni tjeza mati, slikarka portretista Avgusta ml., poročna Saneli (Cianca, Avoncia, 1852 - Ljubljana, 1933), ded Hrga st. Augustar (1819 - 1863), sodelnik in slikar ministarstva, ter sestra Henrika, slikarka (Gorica, 1874 - Ljubljana, 1940), in brat Saša, slikar, grafik, ilustrator in skladatelj (Gorica, 1883 - Ljubljana, 1945). Umestitve nadpisov: je bila v Slovenski družini dedna več kot 200 let. Prvi pomembni prednik je bil slovenski slikar Jozef Tominc (Gorica, 1796 - Gradsko nad Ptučjo, 1866), ki je bil mare sestre Avguste stariše, najmlajši potomec pa pesnik in slikar Tomi Ramadnarovič (Ljubljana, 1861 - 1999), pravnik Saša Šantla. Pomembna družinska figura je bil tudi profesor fizike in matematike Amine Šantel (Pezana, 1843 - Krško, 1920), izumitelj in književnik, sestra Henrika, Avgusta, Saša in Danica Šantel (Gorica, 1887 - Krško, 1921); slednja je bila učiteljica in tudi ameriška slikarka.

Družinski spominiki

Amine Šantel je bil rojen kmetski sin, doma na robu Slovenskih goric blizu Maribora, ki je s trdim delom in uspešnim delničarjem v bližnjem Gradcu in se po diplomski izpovedi na gimnaziji v Gorici, s vseh pa je pripeljal soprogo Avgusto. V mestu ob Soči sta zadržala karministično družinsko življenje, ki pa je zaznamoval potopilski erosi, od profesorja in mami znanosca učiteljica slikanja sta spravihi od tega poklica vse štiri otroke. Najstarejša Henrika je postala poklicna slikarka in to umetniško tudi zaslovljena področje. Saša je bil enojni profesor rnanja in drugih likovnih predmetov, Danica je bila osnovnošolska učiteljica, ki pa svoje slikarske nadarbenosti zaradi bolnihi ni mogla razviti, Avgusta mlajša pa si je po končanem učiteljstvu v Gorici pridobila naziv slikarke učiteljice in vse prednosno na meščanski ladi. Otroci so bili v smrti in med seboj redno povezani in se so pobirali vse življenje. Hlene so ostale neporočene, Saša Šantel si je za varno družino in služboval v več mestih, od tega 11 let v Ptujcu in 25 let v Ljubljani. Prav v Ptujcu se je začel intenzivno ukvarjati z grafičnimi tehnkami in velja za začetnika slovenske grafike. Njegov otrok K. Kandi (1910) in Zmaka mrtvi, ki predstava in sirje pred obhodom na zadnjem pokopališču (1911), sta prva slovenska barvna linocutna. Potemben je kot versanski in uredniški plodovi likovni umetnik (slikar, grafik, ilustrator, oblikovalec), obtem pa tudi kot skladatelj. Če depresivno je zdeli študij na področju portreta, saj je ustvaril več kot 200 portretov slovenskih glasbenikov v risbi, linorezu in olju, med njimi tudi največje figurativno delo na Slovenskem, oltar Kompozicija Slovenske akademije (1906). Ki je ob organiziranem Zimskem mrtvi in nastanem portretu upravnika skladateljice Minka Brnjak-Rakana na prijateljici razstavi predstavljamu na plakatu. Saša Šantla samga pa predstavljamu s portretom za omembe dolga, ki pa je nastala med Avgusto Šantel stariško, prvi tako izročeno portretistka, ki je upodobil okoli 400 gorških meščanov. Henrika Šantel je se odna od Hlene družine akvralna samo s slikanjem. Veliko je kopirala v omembi galskega, poročna meščanska ministarstva, rnanja Hložilji in krajini, prednosno pa oltarje

Avgusta Šantel, katalog.

Radio Pulj, program v slovenščini

SKD Istra je na prošnjo o slovenskih minutah na lokalnem radiu hitro prejelo pozitiven odgovor in celo dve novinarki, nekdanji ljubljanski študentki, ki bosta v prihodnje v sodelovanju z društvom pripravljali polurni program. Kot je povedala predsednica SKD Istra Klavdija Velimirovič, so tako imeli priložnost v slovenščini napovedati odmevne Slovenske dneve v aprilu, sicer pa zatrjuje, da gradiva za oddajo glede na bogato napovedano dejavnost tudi v prihodnje ne bo zmanjkalo.

Podobno napoved v slovenščini so urednici Kažipota zagotovili tudi na lokalni radijski postaji na Reki, Radiu Rijeka, a z veliko manjšo minutažo. Več o predlogu o rednih slovenskih minutah urednice pa v eni prihodnjih številki.

M. M

15 let SKD Triglav Split

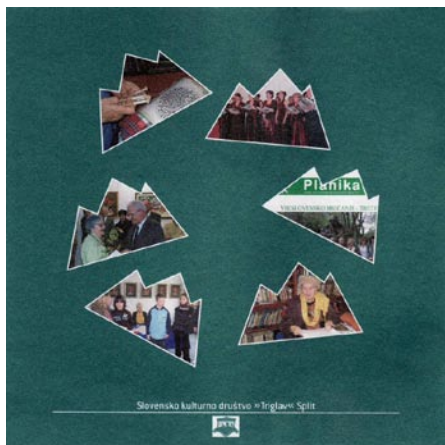
SKD Triglav bo 12. maja v Mladinskem gledališču praznoval 15. obletnico delovanja, enak jubilej pa obenem slavijo tudi glasilo Planika, ki ga je v prvem desetletju in četrtr urejeval Rado Podobnik, likovna skupina, ki jo vodi Ivan Kosmos, dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture z dramsko skupino, ki stalno in uspešno poteka pod budnim, prizadevnim in truda polnim vodstvom Vere Hrga, pa tudi sam predsednik Boštjan Kordiš, ki je na čelu vsa ta leta. Sicer pa v Triglavu uspešno deluje tudi mešani pevski zbor pod vodstvom Tatjana Kurajica, kot edino slovensko društvo pa imajo že desetletje tudi čipkarsko skupino, ki žanje pohvale ob vsakokratni razstavi svojih članic.

V Splitu, v katerem po podatkih ljudskega štetja iz leta 2001 živi 493 Slovencev, sta bila na pobudo društva Triglav leta 2003 oz. 2004 izvoljena tudi sveta na ravni mesta in županije. V njej se je za Slovence skupno opredelilo 746 prebivalcev.

Društvo je v minulem obdobju postalo prepoznavno kot organizator odmevnih kulturnih prireditev in vrste drugih dejavnosti, rednega srečevanja rojakov in konzularnih dni pa tudi stikov s predstavniki slovenskega gospodarstva, zlasti s področja turizma. Na podlagi listine o sodelovanju je posebej dobre odnose navezalo z mestom Maribor, v okviru stikov s številnimi društvi v Sloveniji pa naj omenimo v zadnjih letih redno sodelovanje zbora na reviji Primorska poje.

Na slovesnost ob jubileju, za katerega tudi uredništvo iskreno čestita, pa so povabili mešani pevski zbor KPD Slovenski dom iz Zagreba, ki ga vodi Franc Kene.

M. M.

Povabilo na slovesnost.

NOVO NA KNJIŽNIH POLICAH

NUK

Naslovnici publikacij.

Iz Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani, z Oddelka za tisk Slovencev zunaj meja RS smo prejeli več publikacij, ki nam jih je prijazno poslala vodja dr. Rozina Švent. Za pošiljko se iskreno zahvaljujemo.

NESPREGLEDANO

Razprave in gradivo

V edini slovenski specializirani reviji za narodnostna vprašanja Razprave in gradivo, ki jo izdaja Inštitut za narodnostna vprašanja v Ljubljani, je v številki 48–49 objavljena tudi raziskava o spremljanju dejavnosti KPD Bazovica v lokalnem tisku po nastanku društva od leta 1947 do 1957. Obsega pregled dnevnikov Riječki list oz. Novi list in italijanske narodne manjšine La voce del popolo. Članek je v celoti na vpogled na spletni strani <http://www.inv.si/RIG/index.htm>.

M. M.

Hiša Celligoi kot kulturna dobrina

V Uradnem listu št. 35 je bil objavljen seznam zaščitenih kulturnih dobrin za nepremičnine, vpisane do konca leta 2006. Med drugimi je nanj uvrščena tudi hiša družine Celligoi na Reki, katere predniki slovenskega rodu so bili v 18. stoletju posebej vplivna družina v gospodarskem življenju mesta, o njej pa v posebnem poglavju v knjigi *Fluminensia Slovenica* piše tudi dr. Irvin Lukežič.

M. M.

Hiša Celligoi na Tizianovi ulici 9 na Reki.

Foto: Damir Krizmanič.

Palčava šiša

Te dni pa smo prejeli pismo Marka Smoleta, v katerem je med drugim rečeno, da katalog zbirke rodbine Čop iz vasi Plešče, prijavljen za premično kulturno dobrino, še od

januarja lani na Zavodu za spomeniško varstvo na Reki čaka na obravnavo.

Zbirka pa medtem postaja eden od pobudnikov kulturnega turizma v Plešcih in mestu Čabru, ki je na razpisu ministrstva za kulturo že začelo prejemati prva sredstva, namenjena za pripravo dokumentacije Palčave šiša.

Nadaljevanje sporočila pa je prava turistična razglednica, ki vabi v Plešče, kjer je iz dneva v dan več obiskovalcev. Ob Malnskem potoku in Čabranki se sprehajajo po lansko leto urejenih poteh, ki obkrožajo Plešče, spoznavajo okoliške lepote in se seznanjajo z zgodovino in življenjem v vasi. Med prve letošnje obiske sodi ekskurzija Ljubljanskega geografskega društva, ki se je zaustavila v Prezidu, na Tropearski steni, v Čabru, se odpravila na pohod do izvira Kolpe, obiskala žago in maln v Zamostu ter Palčavo šišo, Tamažev maln, cerkev in poti v Plešcih, obisk pa so sklenili z velikonočno prireditvijo v Trstju.

Obisk v Plešcih je tudi priložnost za sprehod po starih poteh do Svede gore, okoliških hribih in starih naseljih nad dolino, do slikovitega izvora Gerovčice ali Kolpe in NP Risnjak, in za zgodbo o Petru Klepcu, narodnem junaku naših krajev.

Zbirka rodbine Čop v Plešču je odprta ob sobotah od 10. do 16. ure, druge dneve pa po dogovoru. Letos je bogatejša za več kot petdeset novih predmetov, ki bodo še obogatili predstavitev najstarejše gradbene dediščine v vasi, načina življenja pred sto petdesetimi leti ter domačega narečja in glasbe.

M. M.

Plešče. Foto: M. M.

Peter Klepec, junak obeh bregov Kolpe.
Foto: M. M.

AKTUALNO

Konzularni dan na Reki 4. aprila

Kot je povedala konzulka slovenskega veleposlaništva na Hrvaškem Katarina Gradič - Režen, je bilo na rednem konzularnem dnevu na Reki v aprilu nekoliko manj obiskovalcev kot navadno. Ob tej priložnosti je med drugim znova pozvala vse državljane RS, ki so v zadnjih letih spremenili matična dejstva (sprememba naslova prebivališča, poroka, rojstvo, smrt), da to sporočijo na konzularnih dnevih, veleposlaništvu ali neposredno upravnim enotam v RS. Na vprašanje, ali je po Pulju – tam je 7. marca v SKD Istra potekal prvi konzularni dan, obiskalo pa ga je 15 zainteresiranih – pričakovati

organizacijo konzularnih dni še v drugih društvih na Hrvaškem, ki to želijo, je povedala, da se bo konzularni oddelek odzval v skladu s potrebami.

Seja skupščine Zveze slovenskih društev na Hrvaškem

Na dnevnem redu seje, napovedane za 4. maja, bo med drugim sprejem novega društva Stanko Vraz iz Osijeka v članstvo Zveze, letošnje srečanje vseh društev, ki bo potekalo v Zagrebu, in 15. obletnica delovanja krovne organizacije. Zveza je bila pod imenom Zveza Slovencev na Hrvaškem ustanovljena leta 1992, sedež pa je do leta 1996 imela v Slovenskem domu KPD Bazovica na Reki; za predsednika je bil v prvih dveh mandatih izvoljen Vinko Žibert, ki je bil tudi na čelu KPD Bazovica. Po statutu naj bi se sedež Zveze z vsakim mandatom selil v eno od prvih članic – Zagrebu naj bi tako sledil Split in potem znova Reka, vendar je, predvsem iz praktičnih razlogov, sedež ostal v Zagrebu, prav tako kot vodstvo, ki je enajsto leto v rokah Darka Šonca, predsednika zagrebškega Slovenskega doma.

Slovenci.hr: nove spletne strani

Na spletnem naslovu www.sloven-ci.hr, na katerem je bila do nedavno stran Zveze slovenskih društev na Hrvaškem, je nova naslovnica z dobrodošlico Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Zagreb. Stran je v slovenščini, ureja pa jo tajnica Sveta Matea Hotujac. Objave so namenjene dosedanji in načrtovani dejavnosti sveta, del vsebine pa je prenesen z dosedanjih

strani Zveze. Novost v primerjavi z drugimi sveti pa je predvsem ta, da ima svet v prestolnici lepo urejene nove prostore, ki jih je dobil v začetku leta 2007 na Remetinečki cesti 77b.

www.slovenci.hr, naslovnica nove spletne strani.

Darko Šonc "Rating Slovencev je zelo dober"

Pod tem naslovom je 13. aprila v mariborskem Večeru izšel intervju z vodilnim predstavnikom slovenske skupnosti na Hrvaškem Darkom Šoncem, ki ga objavljamo v krajšem povzetku. Kot je povedal, je mladost preživel v Mariboru, kjer se je rodil leta 1947, v Zagrebu pa se je vpisal na medicino, a je študij v četrtem letniku po prelomnici – težki prometni nesreči – opustil. Izhaja iz glasbeno nadarjene družine; sam se je z glasbo ukvarjal tudi na fakulteti: igral je kitaro in violino. Do leta 1975 je igral v različnih orkestrih in se kmalu začel ukvarjati tudi z organizacijo koncertov. Tistega leta so v Zagrebu ustanovili društvo umetnikov in pozneje,

po uspešnih organizacijah, prerasli v agencijo, vendar je bila ta dejavnost v socializmu deležna kritike. Leta 1993 je prevzel vodstvo Slovenskega doma, katerega članstvo se je takrat povsem razpršilo, še manj kot 30 jih je bilo, pravi. Organiziral je novo skupščino, pritegnil nove člane, ki so obudili sekcije in napolnili dvorano. Na vprašanje o različnem statusu Slovencev na Hrvaškem Šonc pritrjuje, da je delitev na zamejce in izseljence nesmiselna, a obenem dodaja, da je "morda s političnega zornega kota taka delitev celo upravičena" (?). Glede političnih trzavic med Hrvaško in Slovenijo od leta 1993 naprej omenja predvsem velik prispevek Slovencev na Hrvaškem na vseh področjih in poudarja stoletja dolgo povezanost. Po njegovih besedah je »rating« Slovencev na Hrvaškem zelo dober, živeti v dveh kulturah pa je posebno bogastvo.

M. M.

Darko Šonc: "V Slovenskem domu smo si zadali cilj, da politiko pustimo zunaj zidov doma. Slovenska politika pričakuje, da bo imela manjšina enaka stališča kot matična. A to je nemogoče. Obstaja neke vrste manjšinski egoizem, brez katerega ne gre. Na terenu vidiš eno samo sožitje med Slovenci in Hrvati".

Foto. www.vecer.si

Študij v RS

Rok za prvo prijavo za tiste, ki jih čaka preizkus nadarjenosti, je bil 8. marec, druga možnost jih čaka na drugem prijavnem roku, ki bo objavljen 20. avgusta. Preostali se lahko prijavijo do 25. avgusta 2007.

Vse informacije v KPD Bazovica ob sredah od 10. do 12. ure, na naslov elektronske pošte urednice ali Sveta slovenske narodne manjšine PGŽ in po telefonski številki 091 593 6086 ter na spletni strani www.uni-lj.si

M. M.

Štipendije: rok za prijavo je 15. maj. Vse informacije: enako kot zgoraj.

Univerza na Primorskem Slovanstvo kot aspekt evropske identitete, poletna šola

Poletna šola META Humanistika (Meditranska PŠ teoretične in aplikativne humanistike), namenjena dodiplomskim in podiplomskim študentom, raziskovalcem in drugim zainteresiranim, bo potekala v Kopru od 22. junija do 6. julija 2007. Organizatorja sta Fakulteta za humanistične študije UP in Znanstvenoraziskovalno središče, tema pa je Pre-misliti Evropo: slovanstvo kot aspekt evropske identitete. V ospredju bodo vprašanja, povezana z aktualnim položajem Evrope in EU v globalnem kontekstu ter z vlogo slovanstva v evropski in svetovni skupnosti. Informacije ob sredah od 10.00–13.00, po elektronski pošti urednice in na spletni strani: www.fhs.si

M. M.

Halo, tukaj slovenski Mediteran! Poletni tečajji slovenščine

Ista organizatorja kot zgoraj pa že štirinajsto leto zapored pripravljata tudi tečaje slovenščine, ki bodo potekali v Kopru od 9. julija do 22. julija 2007. Namenjeni so vsem, ki bi se radi naučili slovenščine ali svoje znanje še izpopolnili, spoznali Slovenijo in njeno kulturo, hkrati pa preživeli dva prijetna tedna na morju. Organizatorja in informacije: enako kot zgoraj.

M. M.

Nova spletna stran Stičišče

Na Zavodu RS za šolstvo so v začetku aprila predstavili spletno stran Stičišče, namenjeno predvsem učiteljem, ki poučujejo slovenski jezik v oddelkih dopolnilnega pouka v 15 evropskih državah, ter učiteljem, ki v ZDA, Kanadi, Argentini in Avstraliji poučujejo slovenščino v »sobotnih šolah«; na vpogled so tudi primeri učnih načrtov in dobrih praks učiteljev slovenščine, naslovi učbenikov in drugega gradiva ter informacije o seminarjih. Čeprav vseh povezav (še) ni mogoče odpreti, je novost vsekakor dobrodošla in koristna za vse, ki iščejo možnosti za vključevanje svojih otrok v različne dejavnosti v Sloveniji.

Višja svetovalka in odgovorna urednica Stičišča Dragica Motik je ob predstavitvi spregovorila tudi o prihajajoči poletni šoli in poudarila, da želi z njo zavod otrokom ponuditi več kot le jezik, tudi videnje in doživljanje Slovenije, stik z ljudmi v okolju ter možnost druženja z vrstniki.

Poletna šola za otroke bo letos potekala od 28. julija do 11. avgusta v Kopru. Več: <http://www.zrss.si/slovenscina>

M. M.

Natečaj za najboljšo risbo

Združenje slovenska izseljenska matica je razpisalo natečaj za najboljšo risbo-sliko na temo Želim si preživeti počitnice v kraju mojega deda. SIM poziva udeležence slovenskega dopolnilnega pouka in tudi ostale, da se s svojim likovnim izdelkom udeležijo razpisa. Starost natečajnika je omejena na petnajst let, tehniko za risbo na formatu A3 pa otroci po lastni volji izberejo. Slike naj pošljejo do 15. maja letos na naslov Združenja SIM, Ljubljana Cankarjeva 1/II.

M. M.

Mesto Reka – razpis 2007

Objavljen je razpis za financiranje projektov društev za 2007. Finančno podporo mesta bodo dobili projekti splošnega pomena, ki pokrivajo področje mladih in njihovega delovanja, varstva človekovih pravic, narodnih manjšin, razvoja civilne družbe, prostovoljnih dejavnosti, mednarodnega sodelovanja in Evropske unije. Društva lahko prijavijo projekte v dveh kategorijah: do 7.000 HRK za projekte do mesec dni in do 30.000 HRK za šestmesečne projekte. Obrazec za prijave je na voljo v Informativnem centru na naslovu Korzo 18 b; rok je 10. maj.

M. M.

Jezersko 2007

Mladinski gorniški tabor 21.–28. julij

Tabor že osmo leto organizira Planinsko društvo Snežnik iz Ilirske Bistrice, k sodelovanju pa so pristopili še OPD Koper, PD Slavnik Kozina, PD Piran, PD Šentjošt in PD Kobarid. Skupine osnovnošolcev in srednješolcev bosta vodila dva ali trije vodniki, zagotovljena je tudi zdravstvena služba. Cena je 110 €, vanjo pa so vključeni prevoz, vodenje, prehrana, zavarovanje ter drugi stroški. Rok prijave je 10. junij 2007. Več: www.planinskodrustvo-sneznik.si/tabor/index.html

V PD Snežnik je včlanjena tudi planinska skupina KPD Bazovica, katere člani so v tem okviru v minulih letih dosegli tudi naziv planinskih vodnikov in aktivno sodelujejo pri organizaciji tabora. Objavljamo nekoliko skrajšan prispevek mladih članov na to temo.

M. M.

Elizabeta Benigar, Andrej Grlica Jezersko 2007

Namen in cilj: počitnice za utrujene od šole in drugih dejavnosti ...

Je lahko kaj lepšega kot vzeti si čas zase in se odpočiti v naravi; zabavati se in igrati s prijatelji ter spoznati veliko novih; navaditi se življenja v skupnosti in z naravo; spati v šotorih, jesti v šotoru – kuhinji; hoditi na izlete, umivati se ob velikem koritu, imeti večere s tabornim ognjem; oblikovati delovne navade, kot sta pomivanje posode ali priprava tabornega ognja; spoznavati naravo in pridobiti iz-

kušnje bivanja v naravi; obiskati bližnje muzeje in mesta ...? Za nas ne! Da upravičimo ime planinskega tabora, imamo organizirana najmanj dva pohoda, na katerih se udeleženci zabavajo in uživajo v razgledih na alpsko pokrajino.

Kako je na taboru

Prvi dan: po prihodu sledi namestitev v šotore, spoznavanje okolice, razdelitev v skupine glede na starost in izkušnje ter igranje spoznavnih iger. Naslednjega dne je po navadi odhod na dvodnevni pohod. Spi se v koči – navadno so vse skupine v isti. Tretjega dne je vrnitev v tabor in po počitku so športne igre za sprostitev. Četrty dan so na programu nekatere tradicionalne igre, recimo orientacijski pohod ali "narobe dan". Zvečer je zabava pri tabornem ognju, včasih je ob njem tudi večerja. Če je vreme dobro, gremo tudi na nočni pohod ali bivakiranje na prostem. Kadar je noč jasna, najmlajši iščejo različna ozvezdja. Naslednji, peti dan se imenuje "dan civilizacije"; takrat obiščemo najbližje večje mesto. Poleg muzeja je po navadi v načrtu še obisk otrokom najpomembnejšega – trgovin in odhod na pico. Po vrnitvi v tabor so organizirane literarne delavnice, priprava biltena in predavanje o tem, kako preživeti v naravi, izdelati nosila, skuhati čaj na gorilniku ipd. Proti koncu tabora sledi še lažji enodnevni pohod, s katerega se vsi vrnejo srečni, ker vedo, da ne bo več zahtevne hoje. Naslednjega dne so samo še tekmovanja – taboriada, pri kateri velja geslo Pomembno je sodelovati, ne zmagati, zatem pa tradicionalni plezalni vrtec, poroke in krsti pri

tabornem ognju. Zadnji in najbolj žalosten dan je dan odhoda. Pred tem se pospravi šotore, odkrije skritega prijatelja in poslovijo do naslednjega leta. Seveda si vsi izmenjamo telefonske številke in ostanemo v stiku.

Rok za prijavo je 10. junij, v PD Snežnik ali na spletni strani: www.planinskodrustvo-sneznik.si/tabor/, naslov elektronske pošte: Jezersko2007@gmail.com

Pod šotorom.
Arhiv KPD Bazovica.

Za spomin na tabor 2006.
Arhiv KPD Bazovica.

ZANIMIVOSTI

Najdbišče iz antike

Arheološka izkopavanja na trasi nove avtoceste na območju Mošenj pri Radovljici so v začetku aprila odkrila eno najlepše ohranjenih vil rustik iz obdobja antike. Najdba je ocenjena za neprecenljivo. Vila se odlikuje z bogato opremo, kot so talno ogrevanje, mozaiki in freske. Arheologi opozarjajo predvsem na dobro ohranjenost vile, saj je poleg Emone, Celeje in Školarice pri Koprju najbolj ohranjena antična stavba, ki so jo do zdaj odkrili na slovenskem območju. Arheologi so našli tudi vrsto predmetov, od nakita do posodja in strešne konstrukcije, ki so jih umestili v čas od 1. do 4. stoletja našega štetja.

Mozaik. Foto: www.rtvsllo.si

IZ SLOVENSKE DEDIŠČINE

Zeleni Jurij

Zeleni Jurij poseblja sončno moč, ki spomladi prebudi zemljo in raste. V ljudskih šegah (jurjevo se v krajih severno od Drave praznuje 23. aprila, južno od Drave pa 24. aprila) ga predstavlja mladenič,

oblečen v zelenje oziroma ovit v bršljan.

Sv. Jurij je po legendi svetnik in mučenec iz 4. stoletja, ki je s krščanstvom prevzel vlogo bajeslovnega junaka in rešil sv. Marjeto, ki naj bi jo bil ugrabil zmaj. Med Slovani je nadomestil pomembno pomladansko božanstvo, čigar zasluga je bila, da je narava vsako leto spet ozelenela, da so posevki oživelili in da je mogla živina spet na pašo. Tako je razumljivo, da je jurjevo postalo tudi pastirski praznik, po ljudskem koledarju pa pomeni začetek pomladi. Tako so v Beli krajini začeli šteti tudi "Jurjevo leto", ki traja, dokler "perje s hrasta ne pade". Jurjevo se je na Slovenskem praznovalo s posebnim obredjem, jurjevanjem. Nekoč se je jurjevalo po vsej Sloveniji in je šega iz Slovenije segala na sosednjo Hrvaško, najdlje pa se je ohranila v Beli krajini.

Zeleni Jurij, jurač, Štajersko, 1890, upodobitev Jurija Šubica.

Foto: Slovenski etnološki leksikon.

Fotografija tisočletja. Foto: D. M.

II. Srečanje planincev – PLATAK 22. 4. 2007

**Gostitelj: Planinska skupina Slovenskega doma KPD BAZOVICA ,
organizatorja: predsednik Darko Mohar in Milan Grlica**

Udeleženci planinskega srečanja	število
Slovensko planinsko društvo Trst, Trst (predsednica Marinka Pertot)	
Športno združenje Sloga, Bazovica (podpredsednik Viktor Stopar)	31
Športno združenje Devin, Devin (predsednik Franc Briščak)	
Planinsko društvo Snežnik, Ilirska Bistrica (predsednica Darinka Dekleva)	11
Planinska skupina Slovenski dom KPD Bazovica, Reka (vodja Darko Mohar)	30
Slovensko kulturno-prosvetno društvo Snežnik, Lovran (predsednik Vasja Simonič)	4
Člani PD Kamenjak, Reka (člana Hilda in Boris)	2
Člani PD Platak, Reka (predsednik Josip Jursi	1
Člani PD Opatija, Opatija (navzoč Milivoj Filipović)	1
Za dobro razpoloženje – harmonikarja Feruccio in Janko	2
Družina Malnar, Prezid (Trstje – povabil jo je Rudi Merljak)	4
Podpredsednik Planinske zveze Slovenije Stane Gašparič	1
Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu – Rudi Merljak	2
	89

Program:

- 9.00–9.45** zbiranje na velikem parkirišču na Platku (1111 m), okrepčevalnica in podelitev majic za srečanje, ustanovitev dveh skupin:
- hitra: Platak – Lazac – Srebrna vrata – Snježnik – Platak;
- manj hitra: Platak – Rimska cesta – Snježnik – Platak;
- 10.00–14.00** pohod na Snježnik (1506 m), organizator Darko Mohar, vodniki z licenco: Damjan Pipan, Andrej Grlica, Andrej Mohar, Boris Rumac;
vodniki za pomoč: Stanko Hrženjak, Zoran Bistričić, Ivica Tota;
- 14.00–15.00** kosilo v velikem domu na Platku (za dobro razpoloženje sta skrbela harmonikarja Feruccio in Janko);
- 15.00** uradni del: nagovor Darka Moharja in gostov Marinke Pertot, Viktorja Stoparja, Franca Briščaka, Darinke Dekleva, Vasje Simoniča, Staneta Gašpariča, Rudija Merljaka ter izmenjava daril; skupna fotografija pred domom na Platku;
- 15.30** balinanje (organizacija Ivica Tota in Vojko Pipan); tekmovale so štiri ženske in štiri moške ekipe;

- ženske:

Bazovica 1: Maja, Zinka, Rezika;
Bazovica 2: Jasna, Jasna, Metka;
Devin: Elda, Mariza, Milenka;
Žabe: Darinka, Marinka, Dolores;

- moški:

Bazovica 1: Ivica, Dragić, Boris;
Bazovica 2: Vojko, Andrej, Mičo;
Snežnik: Mirko, Aleš, Duško;
Gomance: Damjan, Marko, Vlado;

rezultati ženske:

Bazovica 1 : Devin = 7:5;
Bazovica 2 : Žabe = 6:7;

rezultati moški:

Bazovica 1 : Snežnik = 5:7;
Bazovica 2 : Gomance = 2:7;

finale:

Bazovica 1 : Žabe = 7:6;

finale:

Snežnik : Gomance = 2:7;

Športna dogajanja. Foto: D. M.

18.00–19.30 srečanje se bliža koncu (naslednje leto naj bi srečanje pripravil SPD Trst).

Volitve za manjšinske svete

Obveščamo vse zainteresirane, da so informacije o volitvah na voljo v Slovenskem domu KPD Bazovica, in sicer ob sredah od 10. do 13. ure ali po telefonski številki 091 593 6086. Na območju županije so sveti slovenske narodne manjšine že vzpostavljene na ravni občine (Lovran), mesta (Reka) in županije (PGŽ); zakonodaja pa omogoča ustanovitev svetov tudi v občinah Matulji in Klana ter mestih Opatija in Cabar. Zaradi zanimanja in bližnjih volitev za manjšinske svete znova objavljamo podatke o organizaciji slovenske skupnosti na Hrvaškem, tokrat v nekoliko večjem obsegu in dopolnjene z novostmi iz 2006.

ORGANIZACIJA SLOVENSKE SKUPNOSTI NA HRVAŠKEM (št.: 13.173, popis 2001):

- KULTURNA DRUŠTVA: delujejo v okviru krovne organizacije Zveze slovenskih društev na Hrvaškem (1992), leta 2004 včlanjene v Slovensko manjšinsko koordinacijo SLOMAK, ki povezuje krovne organizacije Slovencev v zamejstvu (Italija, Avstrija, Madžarska in Hrvaška); njen predsednik je kot zunanji član v RH vključen v saborski Pododbor za pravice narodnih manjšin, ki deluje v okviru parlamentarnega delovnega telesa, Odbora za človekove pravice in pravice narodnih manjšin; v RS pa je vključen v Strateški svet za zamejstvo pri Vladi RS

- SVETI in PREDSTAVNIKI slovenske narodne manjšine: vzpostavljeni so bili na lokalni in regionalni ravni (volitve 2003 in ponovljene 2004); od leta 2005 formalno povezani v Koordinacijo svetov in predstavnikov slovenske narodne manjšine v RH, njen predsednik je kot predstavnik slovenske narodne manjšine v RH član Sveta narodnih manjšin RH, ključnega telesa za manjšinsko politiko in razporejanje finančnih sredstev.

Kulturna društva:

Krovna organizacija: Zveza slovenskih društev na Hrvaškem, Zagreb

- Slovensko kulturno društvo Slovenski dom, Zagreb
- Slovenski dom KPD Bazovica, Rijeka
- Slovensko kulturno društvo Istra, Pulj
- Slovensko KPD Dr. France Prešeren, Šibenik
- Slovensko kulturno društvo Triglav, Split
- Slovensko kulturno društvo Lipa, Zadar
- Slovensko kulturno društvo Lipa, Dubrovnik
- Slovensko kulturno društvo Snežnik, Lovran
- Slovensko kulturno društvo Labin, Labin
- Slovensko kulturno društvo Slovenski dom, Karlovec
- Slovensko kulturno društvo Stanko Vraz, Osijek

Sveti in predstavniki slovenske narodne manjšine na Hrvaškem:

Na volitvah leta 2003 in ponovljenih 2004 so bili na podlagi Ustavnega zakona o pravicah narodnih manjšin RH izvoljeni:

a) sveti slovenske narodne manjšine za:

- Istrsko županijo, 25 članov
- Primorsko-goransko županijo
- Splitsko-dalmatinsko županijo, 25 članov
- Mesto Zagreb, 25 članov, županijska raven
- Mesto Reka, 15 članov
- Mesto Pulj, 15 članov
- Mesto Split, 15 članov
- Mesto Umag, 15 članov
- Občino Lovran, 10 članov

b) predstavniki slovenske narodne manjšine za:

- Zadarsko županijo
- Šibeniško-kninsko županijo
- Mesto Samobor
- Mesto Zadar
- Mesto Karlovec

Volitve so bile razpisane tudi za svete slovenske narodne manjšine v 3 županijah (Zagrebska, Varaždinska in Medžimurska), 4 mestih (Cabar, Opatija, Buje, Novigrad) in 12 občinah (Zagorska Sela, Hum ob Sotli, Bosiljevo, Cestica, Klana, Matulji, Grožnjan, Popovac, Brtonjgla, Sv. Martin na Muri, Gornji Miholjevac, Štrigova) ter za predstavnike v 6 županijah (Osješko-baranjska, Krapinsko-zagorska, Sisaško-moslavinska, Karlovska, Koпрivniško-križevska, Bjelovarsko-bilogorska) in 4 mestih (Varaždin, Osijek, Poreč, Čakovec), a ni bilo predlaganih kandidatov. Izjema je mesto Osijek; tam je bil na kandidatni listi sicer predlagan predstavnik slovenske narodne manjšine za mesto, a na volitvah ni prejel nobenega glasu (niti svojega, ki bi mu zadoščal).

M. M.

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb

Veleposlanik:

dr. Milan Orožen Adamič

Uradne ure:

ponedeljek - petek od 09.00 do 12.00

tel.: (01) 63 11 000, (01) 63 11 011,

faks: (01) 61 77 236,

el. pošta: vzg@mzz-dkp.gov.si

Konzularni oddelek:

tel.: (01) 63 11 014,

Konzularni dan na Reki:

Slovenski dom KPD Bazovica

Ul. Podpinjol 43:

Predvidoma 6. junija 2007

10.00 - 13.00 in 16.00 - 18.00.